

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. kovo 3 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės, Alės Bukavienės ir Dailos Vasarienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **išieškotojo R. K.** kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 20 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos antstolės I. B. pareiškimą dėl baudos skyrimo, suinteresuotai asmenys byloje – **išieškotojas R. K.**, skolininkė R. K., švadą byloje teikianti institucija – Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių atskirai gyvenančio tėvo bendravimo tvarką su vaiku esant karantinui, ir proceso teisės normų, reglamentuojančių baudos už teismo sprendimo nevykdymą skyrimo tvarką, aiškinimo ir taikymo.
- Pareiškėja antstolė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – **ir CPK**) 771 straipsnio 6 dalies pagrindu kreipėsi į teismą su pareiškimu, kuriuo prašė teismo skirti R. K. iki 300 Eur baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti sprendimą dieną išieškotojo R. K. naudai.
- Pareiškime nurodoma, kad išieškotojas R. K. (toliau – ir tėvas) kreipėsi į antstolės kontorą informuodamas apie tai, kad skolininkė R. K. (toliau – ir motina) nevykdo Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendimo **Nr. N2-6217-101/2012** ir neleidžia jam bendrauti su dukterimi U. K. karantino metu. Motinai R. K. 2020 m. balandžio 6 d. buvo išsiųstas patvarkymas dėl informacijos pateikimo, kad ji nurodytų, kaip yra laikomasi Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendimo Nr. N2-6217-101/2012. Raštinis atsakymas gautas nebuvo. Kai telefonu buvo susisiekiama su motina, ji paaiškino, kad karantino metu tėvui matytis su vaiku neleidžia, kartu su jais gyvena garbingo amžiaus jos tėvai, vaikų tėvas R. K. dirba gydymo įstaigoje, todėl yra ypatingos rizikos zonoje, siūlė jam kompensuoti praleistas dienas po karantino pabaigos. 2020 m. balandžio 24 d. surašytas Sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nevykdymo aktas.
- Tėvas atsiliepime nurodė, kad jis nedirba specializuotose COVID-19 padalinuose, nekontaktavo su COVID-19 sergančiais pacientais, gydymo įstaigoje naudoja apsaugos priemones, o ne darbo metu laikosi visų rekomendacijų ir nurodymų, susijusių su karantino paskelbimu. Taip pat nurodė, kad užsienyje šiais metais nebuvo, su grįžusiais iš užsienio žmonėmis ar sergančiais COVID-19 nekontaktavo ir niekada nepriklausė asmeniui, kuriems reikėtų asmeniškai izoliuoti, grupę. Be to, vaikams ši infekcija mažai pavojinga. Motinos tėvai, jei nori, gali karantinuosius atskirame kambaryje ar kitu adresu nuo vaikų, ar netgi galėtų būti siūloma perduoti vaikus tėvui, kad nereikėtų su jais kontaktuoti, visam karantino periodui. Vaikų interesus labiausiai atitinka bendravimas su skyrimu gyvenančiais tėvais, kai tarp bendravimo epizodų nedaromos didelės pertraukos, todėl siūlymas kompensuoti prarastą bendravimą neturėtų pateisinti teismo sprendimo nesilaikymo. Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba yra nustatiusi, kad R. K. nutiekia vaikus prieš tėvą, dėl to nutrukio tėvo ir sūnaus ryšys. Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba jų situacijoje nustatė sunkaus laipsnio tėvų atstūmimą, dėl kurio atsakinga šeimai R. K., todėl jos ketinimai geranoriškai kompensuoti neįvykusį bendravimą yra abejotini.
- Motina atsiliepime nurodė, kad 2020 m. balandžio 8 d. ji gavo antstolės patvarkymą. Patvarkyme antstolė nepasiskė dėl termino, per kurį turi būti pateikta antstolės patvarkyme prašoma informacija. Pagal **CPK** 510 ir 512 straipsnius R. K. iki 2020 m. balandžio 28 d. turėjo teisę paduoti skundą dėl antstolės patvarkymo. Todėl, kol nebuvo suėję skundo padavimo terminai, antstolė negalėjo 2020 m. balandžio 24 d. surašyti Sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nevykdymo akto, o vėliau – ir sprendimo su 2020 m. balandžio 27 d. pareiškimu kreiptis į teismą dėl sprendimo nevykdymo ir baudos skyrimo. Taip pat motina nurodė, kad kai ginčijamas teismo sprendimas įsigaliojo, jis buvo preciziškai vykdomas, o dukrė, kai jai suėjo 12 metų, su tėvu bendrauja tirdamasi su juo asmeniškai. Paskelbus karantiną, motina, siekdama apsaugoti vaikus ir kartu gyvenančius savo tėvus, prašė tėvą nesusitikti su dukterimi asmeniškai, bendrauti su ja per nuotolį ar pateikti kitų pasiūlymų. Tačiau tėvas, neigdamas bet kokią grėsmę, kuri kyla praktikuojantiems gydytojams, nepateikė jokių pasiūlymų, tik dėstė savo demagogiją apie atstūmimą ir smurtą. Karantino sąlygomis švelnėjant, motina nedraudė vaikui susitikti su tėvu ir su juo bendrauti.
- Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) švadoje nurodė, kad Tarnybos atstovė 2020 m. gegužės 15 d. išklauė vaiko U. K. (kuriai šiuo metu yra 14 metų) nuomonės. Mergaitė pasakojo, kad su tėvu iki karantino pradžios bendravo pagal nustatytą bendravimo tvarką, kartais likdavo ilgesniam laikui arba keisdavo susitikimo dienas pagal abiejų susitarimą. Netgi prisidėjus karantinui su tėvu dar susitikdavo, tačiau, daugėjant susirgusiųjų, pasak U., pasidarė baisu išeiti iš namų. Mergaitė nurodė, jog tėvą apie tokį sprendimą informavo, tačiau jis buvo kartą atvykęs jos pasiimti, o ji nesutiko važiuoti, o ir motina neleidė. U. nurodė, jog taip norėjo pasisaugoti pati bei apsaugoti senelius, gyvenančius kartu su jais. Mergaitė pažymėjo, jog, sušvelninus karantino sąlygas, ji kankėsi pas tėvą, liko pas jį su narkymė gegužės 8–10 dienomis, tačiau, padaugėjus susirgusiųjų tėvo darbo vietoje (A. ligoninėje), vėl nustojo su tėvu matytis. U. nurodė, kad su tėvu nuolat ryšį palaiko, bendrauja telefonu, susirašo per programą „Messenger“. Mergaitė pažymėjo, kad motina netrukdo jai matytis su tėvu, leidžia pabūti ir ilgiau.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- Vilniaus miesto apylinkės teismas 2020 m. birželio 10 d. nutartimi atmetė pareiškėjos antstolės pareiškimą dėl baudos skyrimo skolininkei R. K.
- Teismas nurodė, kad 2020 m. balandžio 6 d. antstolės patvarkyme dėl informacijos pateikimo terminas, per kurį turėjo būti pateikta prašoma informacija, nebuvo nurodytas, todėl antstolė, nenustačiusi skolininkei konkretaus termino informacijai pateikti, negalėjo **CPK** 510 ir 512 straipsniuose nustatytam 20 dienų terminui antstolio procesiniais veiksmais apskusti nepasibaigus 2020 m. balandžio 24 d. surašyti Sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nevykdymo akto ir 2020 m. balandžio 27 d. pareiškimu kreiptis į teismą dėl sprendimo nevykdymo ir baudos skyrimo. Atsižvelgdamas į tai, teismas nusprendė, kad antstolės pareiškimas dėl baudos už sprendimo nevykdymą skyrimo yra nepagrįstas, todėl netenkinamas.
- Teismas, įvertinęs motinos atsiliepime išdėstytus paaiškinimus, nusprendė, kad tėvas, nepaisydamas COVID-19 pandemijos apribojimų, ignoruodamas motinos prašymus, paaiškinimus ir siūlymus, nepagrįstai siekė bendrauti su dukterimi taip, kaip tai vykdo įprastomis sąlygomis. Iš teismui pateikto 2020 m. gegužės 15 d. Vaiko išklauso akto Nr. ITSD-1462 matyti, kad U su tėvu nuolat palaiko ryšį, bendrauja telefonu, per programą „Messenger“, sušvelninus karantino sąlygas, ji kankėsi pas tėvą, liko pas jį su narkymė gegužės 8–10 dienomis, todėl nėra pagrindo konstatuoti, kad tėvo (išieškotojo) ir dukters U. bendravimas buvo nutrukęs.
- Vilniaus apygardos teismas, rašytinio proceso tvarka išnagrinėjęs suinteresuoto asmens atskirąjį skundą, 2020 m. rugpjūčio 20 d. nutartimi Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. birželio 10 d. nutartį paliko nepakeistą.
- Teismas, įvertinęs antstolės surašytą 2020 m. balandžio 24 d. aktą, kurio pagrindu antstolė kreipėsi į teismą, atkreipė dėmesį, kad šiame akte yra tik aprašyta situacija, kurią antstolėi pateikė pats išieškotojas R. K., tačiau nėra surinkta faktinių duomenų apie priežastis, dėl kurių neįvykdytas vykdomasis dokumentas, ar sprendimas yra nevykdomas dėl skolininkės tyčinių veiksmų ar neveikimo, taip pat duomenų, kaip antstolė bandė spręsti susidariusią situaciją vykdydama teismo sprendimą, ir pan. Teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo švada, kad 2020 m. balandžio 24 d. Sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nevykdymo aktas surašytas nesulaukus R. K. atsakymo į 2020 m. balandžio 6 d. Patvarkymą dėl informacijos pateikimo, kuriam antstolė nenustatė termino, o tai yra pakankamas pagrindas netenkinti antstolės pareiškimo dėl baudos už sprendimo nevykdymą skyrimo.
- Teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo švada, kad vaiko teisė į šeimos ryšius ir į jį išsaugojimą, teisė bendrauti su skyrimu gyvenančiu tėvu yra viena pamatinių ir yra itin reikšminga, tačiau ji negali būti suabsoliutinama ir neturėtų būti įgyvendinama ignoruojant ir (ar) pažeidžiant kitas, ne mažiau svarbias vaiko teises. Nagrinėjami atveju nebuvo pagrindo konstatuoti, kad tėvo (išieškotojo) ir dukters U. bendravimas buvo ir yra nutrukęs, todėl atskirojo skundo argumentai, kad skolininkė, įtraukdama dukterį į tėvų konfliktą, gali jai įdiegti ne tik nenorą bendrauti su tėvu karantino laikotarpiu, bet ir apskritai, atmetami kaip nepagrįsti.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

- Kasaciniu skundu išieškotojas, tėvas, prašo panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. birželio 10 d. nutartį ir Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 20 d. nutartį dėl sprendimo nevykdymo ir baudos skyrimo ir priimti naują nutartį – tenkinti antstolės pareiškimą ir skirti skolininkei R. K. iki 300 Eur baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti sprendimą dieną išieškotojo R. K. naudai. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
  - Tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismai diskriminavo tėvą kaip gydytoją, nes atmetė antstolės pareiškimą dėl sprendimo nevykdymo ir baudos skyrimo skolininkei, motyvuodami, *inter alia* (be kita ko), tuo, kad tėvas yra praktikuojantis gydytojas, taip nepagrįstai apribodami vaiko ir tėvo teises į šeimos ryšius ir diskriminuodami tėvą dėl jo socialinės padėties (profesijos). Teismai, nusprendę, kad dukters ir tėvo tiesioginis bendravimas galėjo padidinti riziką plisti virusui vien tuo pagrindu, jog tėvas yra praktikuojantis gydytojas, nediferencijuoj jo individualios rizikos užsikrėsti koronavirusu (tik visų profesijų, tiek dėl gydytojų specializacijų). Tėvas nepriklauso didesnės rizikos asmeniui, galinčiam užsikrėsti koronavirusu, grupel, dėl to tokia priemonė kaip tėvo ir dukters bendravimo nutraukimas nėra proporcinga ir teisėta. Visuotini pripažįstama, kad tėvų gyvenimas skyrimui pats savaime yra didelės rizikos veiksnys tiek nepakankamam bendravimui su vaiku, tiek net jo nutraukimui, tai vaikams gali sukelti didžiulę žalą, todėl pandemija ir ypausmė režimo karantinai neturėtų riboti skyrimui gyvenančių tėvų ir vaikų bendravimo.
  - Teismai nepagrįstai konstatavo, jog nebuvo pakankamai duomenų sprendimo, įpareigojančio skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nevykdymo aktui Nr. B-20-11-110 surašyti. Teismų motyvas, jog aktas surašytas nesulaukus skolininkės raštinio atsakymo, nėra pagrįstas, kadangi aktui surašyti buvo pakankamai objektyvių duomenų, kuriuos turėjo antstolė, apie teismo sprendimo (nutarties) dėl skyrimu gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkos nevykdymą. Patvarkymu dėl informacijos pateikimo ir raštinio į jį atsakymo pateikimas nėra sąlyga surašyti šį aktą, jeigu antstolis turėjo ir taip pakankamai objektyvių duomenų apie teismo sprendimo (nutarties) dėl skyrimu gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkos nevykdymą.
- Prisidėjimu prie tėvo kasacinio skundo antstolė sutinka su kasaciniame skunde išdėstytais argumentais ir prašo panaikinti skundžiamas nutartis bei priimti naują nutartį, papildomai nurodydama, kad:
  - Antstolės patvarkymas dėl informacijos pateikimo buvo siunčiamas turint tikslą sužinoti R. K. poziciją, o ne įpareigoti ją per tam tikrą laikotarpį atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus. Nagrinėjami atveju nėra ginčo, kad R. K. neleidė vaikui matytis su tėvu. Tad esminis klausimas buvo, ar skolininkės argumentas, kad ji dėl COVID-19 pandemijos neleidžia matytis su vaiku, yra pakankamas pagrindas nevykdyti teismo nustatytos bendravimo su vaiku tvarkos, tačiau leidimas nevykdyti teismo sprendimo ar leisti jį vykdyti tik šis dalies nėra antstolio prerogatyva.
  - Teisės aktuose nėra įtvirtinta būtina sąlyga surašyti sprendimo nevykdymo aktą, kad antstolis prieš tai turi siųsti skolininkei patvarkymą dėl informacijos pateikimo, todėl, gavusi iš R. K. paaiškinimą telefonu, antstolė, siekdama, kad vykdomasis dokumentas būtų efektyviai vykdomas ir iškilęs klausimas būtų išsprendžiamas nevilkinant proceso, nusprendė nelaukti papildomo rašytinio atsakymo. Išsiuntus teismui vykdomąjį bylą su prašymu skirti baudą nebuvo pažeista R. K. teisė įstatymu nustatyta tvarka apskusti antstolės patvarkymą dėl informacijos pateikimo ir, net esant šio patvarkymo apskundimui, nebūtų negalėjimą antstolėi surašyti sprendimo nevykdymo aktą. Papildomai pažymėtina, jog R. K. gali visus paaiškinimus bei įrodymus pateikti ir teismui, kai vykdomoji byla išsiunčiama į teismą dėl baudos skyrimo.
- Atsiliepimu į išieškotojo, tėvo, kasacinį skundą skolininkė, motina, prašo jį atmesti. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais:
  - Antstolės patvarkymas buvo gautas 2020 m. balandžio 8 d., o R. K. atsakymas į jį buvo reikalingas Sprendimų nevykdymo aktui surašyti, todėl patvarkyme dėl informacijos pateikimo turėjo būti aiškiai nurodyta, iki

kada R. K. turi pateikti antstoliui prašomą informaciją. Tačiau konkrečių atvejų terminas, per kurį turėjo būti pateikta prašoma informacija, nebuvo nurodytas, todėl antstolė, nenustačiusi skolininkei konkrečius termino informacijai pateikti, negalėjo, **CPK 510** ir **512** straipsniuose nustatytam 20 dienų terminui antstolio procesiniam veiksmams apskusti nepasibaigus, 2020 m. balandžio 24 d. surašyti Sprendimą, įpareigojantį skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nevykdymo akto ir 2020 m. balandžio 27 d. pareikšimu kreiptis į teismą dėl sprendimo nevykdymo ir baudos skyrimo.

- 15.2. Tėvas nuolat ir užsispyrusiai demonstruoja savo specifinį požiūrį tiek į teisės normas, tiek ir į objektyvios tikrovės faktus, vengia bet kokią konstruktyvaus dialogo, išreikia priešpriešą R. K. ir nieško jokių kompromisų. Šie ir kiti neigiami R. K. asmenybės bruožai konstatuoti 2018 gegužės 10 d. Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendime, kuris priimtas šnaginėjus civilinę bylą Nr. N2-4897897/2018 ir kurio R. K. laikinai, iki išnyks apribojimo pagrindą buvusios aplinkybės, apribota tėvo vakdžia kito bendro su R. K. vaiko A. K. atžvilgiu. Tėvų atstūmimas yra R. K. įtikėta jo santykio su sūniumi versija, nors 2018 m. gegužės 10 d. Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendime aiškiai pasisakyta apie tai, kad dėl santykio su sūniumi kaltas pats R. K. Pastaruoju metu tėvas savo įtikėtą ir niekur oficialiai nepatvirtintą tėvų atstūmimą siekia pritakyti ir U. K. atvejui.
- 15.3. Skirtingai nei teigia tėvas, jo antstolė pateikta informacija bei antstolės pokalbis su R. K. nėra ir negali būti tie faktai, kurie patvirtina antstolės veiksmų teisėtumą ir šioje byloje žemesnės instancijos teismų priimtų sprendimų klaidingumą. Antstolė skambino R. K. po to, kai 2020 m. balandžio 6 d. surašė patvarkymą dėl informacijos pateikimo, o tai reiškia, kad antstolė akivaizdžiai stokojo objektyvių duomenų, kurie leistų jai spresti dėl to, ar R. K. be jokio teisinio ir faktinio pagrindo nesilaiko tų teismo sprendimų, kuriais, *inter alia*, nustatyta dukters ir R. K. bendravimo tvarka. R. K. niekada neišreiškė tokios pozicijos, kad R. K. negali su dukterimi bendrauti, tiesiog dėl pandemijos metu paskelbto karantino buvo sutylta bendravimą padaryti bentkokią, o prarastas valandas kompensuoti vėliau.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl bendravimo su vaiku tvarkos vykdymo per karantiną

16. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybė saugo ir globoja šeimą, motinystę, tėvystę ir vaikystę, o 6 dalyje įtvirtinta tėvų teisė ir pareiga auklėti savo vaikus dorais žmonėmis ir ištikimais piliečiais, iki pilnametystės juos išlaikyti.
17. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad Konstitucijos 38 straipsnio 1, 2 dalyse yra įtvirtinti bendriausio pobūdžio konstituciniai principai; šiomis nuostatomis išreiškiamas valstybės įsipareigojimas nustatyti tokią teisinį reguliavimą, kuriuo būtų užtikrinta, kad šeima, motinystė, tėvystė ir vaikystė, kaip konstitucinės vertybės, būtų visokeriopai puoselėjamos ir saugomos (Konstitucinio Teismo 2011 m. rugsėjo 28 d., 2012 m. vasario 27 d., 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimai).
18. Vienas iš šeimos sampratos aspektų, patvirtinančių šeimą, kaip saugomos ir puoselėjamos konstitucinės vertybės, reikšmę, įtvirtintas ir Konstitucijos 22 straipsnio 4 dalyje, kurioje nustatyta, kad įstatymas ir teismas saugo, kad niekas nepatirtų savavališko ar neteisėto kišimosi į jo asmeninį ir šeimyninį gyvenimą, kėsinosi į jo garbę ir orumą (Konstitucinio Teismo 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimas).
19. Vis dėlto teisė į šeimos gyvenimo apsaugą, kuri garantuojama pagal Konstitucijos 22 straipsnio 4 dalį, nėra absoliuti. Kaip ne kartą savo nutarimuose yra pabrėžęs Konstitucinis Teismas, pagal Konstituciją riboti asmens teisės ir laisvės galima laikantis šių sąlygų: tai daroma įstatymu; apribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciskai svarbius tikslus; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo (*inter alia*, 2004 m. sausio 26 d., 2011 m. birželio 21 d., 2014 m. gegužės 9 d. nutarimai), pagal kurį asmens teisė ir laisvė įstatymu negalima riboti labiau, negu reikia teisėtiems ir visuomeninei svarbiems tikslams pasiekti (2011 m. liepos 7 d., 2014 m. balandžio 14 d., 2016 m. vasario 17 d. nutarimai); bendrų interesų apsauga demokratinėje teisinėje valstybėje negali paneigti konkrečios žmogaus teisės ar laisvės apskritai (Konstitucinio Teismo 1998 m. gruodžio 9 d., 2003 m. kovo 24 d., 2015 m. vasario 26 d. nutarimai).
20. Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl tėvo, negyvenančio kartu su vaiku, bendravimo teisės su vaiku, nustatytos teismo sprendimu, įgyvendinimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbus karantiną.
21. Teisėjų kolegija pažymi, kad tėva (motina) ir jų vaikus, negyvenančius kartu, dažniausiai sieja šeiminiai santykiai, patenkantys į šeimos sampratą apibrėžimą, todėl jiems taikoma pirmiau nurodyta Konstitucijos garantuojama šeimos gyvenimo apsauga. Tai atitinka ir Konstitucinio Teismo išaiškinimus, kad konstitucinė šeimos samprata grindžiama šeimos narių tarpusavio atsakomybe, supratimu, emocijų prierašumu, pagalba ir paraisiais ryšiais bei savanorišku apsisprendimu prisimti tam tikras teises ir pareigas, t. y. santykių turinui, o šių santykių išraiškos forma konstitucinei šeimos sampratai esminės reikšmės neturi; š Konstitucijos 38 straipsnio 1 dalies kylanči valstybės pareiga įstatymais ir kitais teisės aktais nustatyti tokią teisinį reguliavimą, kuris užtikrintų šeimos, kaip konstitucinės vertybės, apsaugą, suponuoja valstybės pareigą ne tik nustatyti teisinį reguliavimą, kurio, *inter alia*, būtų sudarytos prielaidos šeimai tinkamai funkcionuoti, būtų stiprinami šeimos santykiai, gynamas šeimos narių teisės ir teisėti interesai, bet ir įstatymais ir kitais teisės aktais taip sureguliuoti šeimos santykius, kad nebūtų sudaroma prielaidų diskriminuoti šeimos santykių dalyvių (kaip antai santuokos neregistruotąsį bendrai gyvenančių vyrų ir moters, jų vaikų (vaikų), vieno iš tėvų, augančio vaiko (vaikų), ir kt.) (Konstitucinio Teismo 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimas).
22. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – **CK**) 3.170 straipsnyje nustatyta, kad tėvas ar motina, negyvenantys kartu su vaiku, turi teisę ir pareigą bendrauti su vaiku ir dalyvauti jį auklėjant (1 dalis). Vaikas, kurio tėvai gyvena skirtingai, turi teisę nuolat ir tiesiogiai bendrauti su abiem tėvais, nesvarbu, kur tėvai gyvena (2 dalis). Kai tėvai nesutaria dėl skyrimų gyvenančio tėvo ar motinos dalyvavimo auklėjant vaiką ir bendravimo su juo, bendravimo su vaiku ir dalyvavimo jį auklėjant tvarką nustato teismas (3 dalis). Tėvas ar motina, su kuriuo gyvena vaikas ir (ar) su kuriuo teismo sprendimu nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, turi nelikduoti antrajam iš tėvų bendrauti su vaiku ir dalyvauti jį auklėjant. Šios pareigos nevykdymas laikomas piktaudžiavimu tėvų vakdžia, už kurį tėvas (motina) atsako įstatymų nustatyta tvarka (4 dalis).
23. Pirmiau nurodytas tėvų, negyvenančių kartu su vaiku, bendravimo su juo teisės įtvirtinimas ir jos įgyvendinimo užtikrinimas atitinka šeimos santykių teisinio reguliavimo principus – prioritetinės vaikų teisių ir interesų apsaugos ir gyimo, vaikų auklėjimo šeimoje, tėvystės ir motinystės tarpusavio papildomumo (**CK 3.3 straipsnio** 1 dalis).
24. Kadangi asmenys savo nuožnią įgyvendina šeimos teises ir nevaržomi jomis naudojasi (**CK 3.5** straipsnio 1 dalis), tai ir tėvai pirmiausia skatinami patys susitarti, kokių būdu ir kaip jie užtikrins šeimos teisių, taip pat ir tėvo (motinos), negyvenančio kartu su vaiku, bendravimo su juo teisės ir pareigos įgyvendinimą. Įstatyme įtvirtinta, kad, įgyvendindami šeimos teises ir vykdydami šeimos pareigas, asmenys privalo laikytis įstatymų, gerbti bendro gyvenimo taisykles, geros moralės principus ir veikti sąžiningai (**CK 3.5 straipsnio** 2 dalis). Įstatymu draudžiama įgyvendinti šeimos teises tokiu būdu ir priemonėmis, kurios pažeistų ar varžytų kitų asmenų teises ar įstatymų saugomos interesus ar darytų žalos kitiems asmenims (**CK 3.5 straipsnio** 3 dalis).
25. Nagrinėjamoje byloje išieškotojas ir skolininkė yra dviejų vaikų (šiuo metu 14 ir 12 metų amžiaus) tėvai. Tėvų tarpusavio ginčai dėl bendravimo su vaikais tvarkos vyksta jau beveik dešimtmetį. Jaunesnio sūnaus atžvilgiu išieškotojui Vilniaus apygardos teismo 2018 m. spalio 23 d. sprendimu yra laikinai apribota tėvų vakdžia teismui nustatius, kad savo elgesiu tėvas daro žalą vaikui, tačiau jo bendravimo teisė su sūniumi nebuvo apribota, tik nustatyta jos įgyvendinimo tvarka, t. y. kad tėvas su sūniumi gali bendrauti per psichologą. Bendravimas su vyresniaja dukterimi ypač sklandžiai, mergaitė su tėvu susitikdavo, kaip nurodyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. spalio 24 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-454/2014. Tačiau, 2020 m. kovo 16 d. Lietuvos teritorijoje įvedus karantiną, skolininkė, mergaitė su tėvu leido susitikti paskutinį kartą 2020 m. kovo 18 d., o vėliau dėl asmenų judėjimo šalyje apribojimų, atsisveglėdama į tai, kad išieškotojas yra ligoninėje praktikuojantis gydytojas, o ji pati gyvena kartu su nepilnamečiais vaikais ir savo vyresnio amžiaus tėvais, pagekdavo, kad duklė laikinai nesusitikų su tėvu ir tiesiogiai su juo nebendrautų. Karantino sąlygomis švelnėjant, mergaitė niekas nedraudė toliau bendrauti su tėvu, ji su juo susitiko 2020 m. balandžio 29 d., gegužės 6 d., gegužės 8–10 dienomis ir toliau, kaip ir buvo nustatyta.
26. Karantinas – specialus užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės priemonių taikymo režimas, nustatomas atskiriems objektams (toliau – riboto karantino objektai) ar apkrėstose teritorijose (toliau – teritorijų karantinas), kai registruojami nežinomos kilmės užkrečiamųjų ligų sukėlėjų paplitimai arba ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų atvejai, taip pat pavojingų užkrečiamųjų ligų protrūkai ar epidemijos (Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 2 straipsnio 21 dalis). Karantino tikslas – nustatyti specialią asmenų darbo, gyvenimo, poilsio, kelionių tvarką, ūkinės ir kitokios veiklos sąlygas, produktų gamybos, jų realizavimo, geriamojo vandens tiekimo bei paslaugų teikimo tvarką ir tuo riboti užkrečiamųjų ligų plitimą (Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 21 straipsnio 1 dalis).
27. Vyriausybė, atsižvelgdama į nepalankią epideminę COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) situaciją, 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 nuo 2020 m. kovo 16 d. 00 val. paskelbė visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje karantiną. Įvedus karantino režimą, buvo imtasi tam tikrų judėjimo per sieną ir šalies viduje, viešojo ir privataus sektoriaus veiklos ribojimo, švietimo, sveikatos priežiūros, socialinės paslaugos teikiančių įstaigų darbo organizavimo priemonių. Šių priemonių tikslas buvo užkirsti kelią koronavirusinės infekcijos paplitimui. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šiame Vyriausybės nutarime, kaip ir vėliau buvusiose jo pakeitimuose, iki 2020 m. kovo 25 d. nutarimo Nr. 264 nebuvo nustatyti jokie kiti privalomi įpareigojimai asmenims. O Vyriausybės 2020 m. kovo 25 d. nutarimu Nr. 264 buvo papildytas 2020 m. kovo 14 d. nutarimas dėl karantino Lietuvos Respublikoje paskelbimo 3.1.10 punktu, įpareigojantį asmenis parkuose ir kitose atvirose viešosiose vietose lankytis ir būti ne didesnis nei 2 asmenų grupėmis, išskyrus artimuosius giminaičius, tėvus, vaikus ir globėjus, rūpintojus, laikytis saugaus kontakto (didėsni nei 2 metrų atstumas ir trumpesnis nei 15 minučių kontaktas), vengti tiesioginio fizinio kontakto, laikytis asmenų higienos reikalavimų ir prekybos ir paslaugų vietose, kuriose veikla nedraudžiama pagal šio nutarimo 3.2.7 papunkčio nuostatas, lankytis po vieną šeimos nari.
28. Taigi nustatius karantino režimą, gali būti nustatoma speciali gyvenimo tvarka ir taikomos saugaus gyvenimo priemonės. Tačiau, kaip nurodyta šios nutarties 19 punkte, bendrų interesų apsauga demokratinėje teisinėje valstybėje negali paneigti konkrečios žmogaus teisės ar laisvės apskritai, todėl ir specialios gyvenimo tvarkos nustatymas neturėtų būti tapatinamas su teisės į šeimos apsaugą paneigimu. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija konstatuoja, kad karantino paskelbimas Lietuvoje neribojo tėvų ir vaikų šeiminių santykių, išskyrus, jei tai buvo reikalinga dėl kitų būtinų saugaus gyvenimo priemonių, pavyzdžiui, izoliacijos grėžis iš užsienio valstybių, susirus koronavirusine infekcija, turėjus kontaktą su sergančiuoju asmeniu, taikymo, t. y. siekiant pagrindinio šio režimo paskelbimo tikslą – sustabdyti ir riboti infekcijos plitimą. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad nors Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbus antrąjį karantiną buvo įvesta daugiau apribojimų asmenims, pavyzdžiui Vyriausybės 2020 m. gruodžio 7 d. nutarimu Nr. 1364 buvo nustatytas daugiau nei dviejų šeimų ir (ar) namų ūkių artimų kontaktų draudimas, o Vyriausybės 2020 m. gruodžio 14 d. nutarimu Nr. 1418 nuo 2020 m. gruodžio 16 d. Lietuvos Respublikoje buvo įvestas asmenų judėjimo tarp savivaldybių ribojimas, tėvo (motinos) teisė ir pareiga bendrauti su nepilnamečiu vaiku, kaip ir nepilnamečio vaiko teisė palaikyti ryšius su atskirai gyvenančiu tėvu (motina), neturėtų būti ribojama *per se* (savame), o tik laikantis šios nutarties 19 punkte nurodytų sąlygų.
29. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad kai šeiminiai santykiai turi būti palaikomi tarp skirtinguose namų ūkiuose gyvenančių asmenų, pavyzdžiui, tėvo (motinos) ir vaiko, negyvenančių kartu, bendravimo sąlygų nustatymas tampa visos šeimos, apimančios ne tik tėvą (motiną) ir vaiką, bet ir jų kitus šeimos narius, interesu. Tai reiškia, kad tėvo (motinos) teisė ir pareiga bendrauti su vaiku negali pažeisti kitų asmenų teisių, pavyzdžiui, neturėtų būti leidžiama bendravimas su vaiku, kurio namų ūkyje yra koronavirusinės infekcijos atveju arba jei tėvo (motinos), siekiančio įgyvendinti pareigą bendrauti su vaiku, namų ūkyje yra nustatyta infekcija ar izoliuojasi kiti šeimos nariai. Net jei bendravimas su atskirai gyvenančiu tėvu (motina) galėtų kelti grėsmę nei vaiko, nei tėvo (motinos) sveikatai, pirmiau nurodytos aplinkybės gali būti didinančios riziką tėvo (motinos) ir vaiko namų ūkiuose gyvenantiems asmenims užsikrėsti infekcija. Būtent dėl to tėvas (motina), negyvenantis kartu su vaiku ir siekiantis įgyvendinti savo teisę ir pareigą bendrauti su vaiku karantino režimo sąlygomis, kaip ir tėvas (motina), gyvenantis su vaiku, turi dalytis informacija tarpusavyje ne tik apie savo ir vaiko sveikatą, bet ir apie kitus jų šeimos narius. Priešingu atveju gali kilti informacijos trūkumo problema, dėl kurios bent viena iš šalių gali būti nelinkusi sudaryti sąlygas palaikyti šeiminius ryšius su vaiku tiesiogiai bendraujant.
30. Nagrinėjamu atveju skolininkė, motina, pagrindines priežastis, dėl kurių karantino metu turėjo būti apribotas išieškotojo, tėvo, bendravimas su dukterimi, nurodė šias: 1) tėvas yra ligoninėje praktikuojantis gydytojas, todėl jis turi didesnę tikimybę užsikrėsti infekcija, 2) kartu su vaiku gyvena vyresnio amžiaus seneliai, kurie yra didesnės rizikos susirgti COVID19 grupėje. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad šie argumentai nepatvirtina esant pakankamą pagrindą riboti tėvų tiesioginį bendravimą su vaiku.
- 30.1. Byloje nenustatyta, kad ginčo laikotarpiu, kai buvo ribojama tėvo galimybė bendrauti su vaiku tiesiogiai, tėvas būtų sirgęs, jam būtų reikėję izoliuotis ar jam būtų buvę taikytos kitos saugaus gyvenimo priemonės, dėl ko tiesioginis bendravimas su vaiku būtų buvęs nesuderinamas su geriausiais vaiko interesais. Išieškotojo darbo aplinka nėra jo namų ūkis ir kiekvieno darbdavio pareiga yra užtikrinti kiek galima saugesnes darbo sąlygas. Gydytojais ar kitas medicinos personalas nebuvo išskirti kaip grupė asmenų, kuriems būtų reikėję nustatyti papildomas karantino režimo priemones vien dėl to, kad jie dirba gydymo įstaigoje, kurioje yra gydomi ir COVID-19 sergantys pacientai.
- 30.2. Asmenys, kurie yra didesnės rizikos susirgti COVID19 grupėje, yra svarbus veiksnys, į kurį turėtų būti atsižvelgiama sprendžiant dėl bendravimo su vaiku tvarkos, kaip nustatyta, vykdymo, tačiau vien tai, kad vaikas susitikęs ir bendraus su tėvu (motina), negyvenančiu su juo kartu, tiesiogiai, neturėtų būti savaime riziką didinanti aplinkybė, jei nėra nustatyta sąlygų taikyti kitas saugaus gyvenimo priemones.
31. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į tai, kas pirmiau nurodyta, konstatuoja, kad nagrinėjamu atveju skolininkė be pakankamo pagrindo nevykdė teismo sprendimu nustatytos tėvo bendravimo su vaiku tvarkos.

Dėl teisės ir pareigos bendrauti su vaiku tikslo ir turinio

32. Vaiko teisė į šeimos ryšius yra pamatinė, nes visapusiškai ir darni vaiko raida galima tik augant šeimoje, jaučiant meilę ir supratimą (Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos preambulė). Vaiko šeima visų pirma yra jo tėvai, nepriklausomai nuo jų tarpusavio santykio kvalifikavimo (sutuoktiniai, buvę sutuoktiniai, partneriai, atskirai gyvenantys asmenys ir pan.).
33. Kasacinis teismas, formuodamas praktiką dėl tėvo (motinos) teisės ir pareigos bendrauti su vaiku, laikosi nuoseklios pozicijos, kad:
- visus klausimus, susijusius su vaikų auklėjimu, sprendžia abu tėvai tarpusavio sutarimu (**CK 3.165 straipsnio** 3 dalis), nes vaiko saugumui ir ugdymui užtikrinti reikalingas tėvų bendradarbiavimas tarpusavyje ir su vaiku (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-16-706/2016, 13 punktas);
  - jeigu tėvai nesutaria dėl klausimų, susijusių su vaiko auklėjimu, ginčą tarp tėvų sprendžia teismas (**CK 3.165 straipsnio** 3 dalis). Kiekvieno atveju, kada nagrinėjamoje byloje egzistuoja su vaiko teisėmis ir teisėtais interesais susijęs elementas, t. y. šeimos teisinių santykių elementas, vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugai skirtingas ypatingas dėmesys, o teismas, nagrinėdamas tokį bylą, yra aktyvus, kiek reikia, kad būtų apsaugotos vaikų teisės ir teisėti interesai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-98/2007);
  - atskirai gyvenančio tėvo (motinos) teisė bendrauti su vaiku yra asmens teisė į pagarbą šeimos gyvenimui (Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvų apsaugos konvencijos 8 straipsnis) dalis. Todėl valstybės pareiga, be kita ko, teismas, privalo ne tik pačios savo veiksmis (sprendimais) neriboti tokio bendravimo, nesant tam pakankamo pagrindo, bet ir užtikrinti, kad bendravimo teisė būtų ginama nuo galimų pažeidimų iš kitų asmenų pusės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. lapkričio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-454-969/2016, 87 punktas);
  - tėvų pareiga bendrauti su vaiku reiškia tinkamą vaiko teisės bendravimą su tėvu ar motina įgyvendinimą. Tinkamas vaiko teisės bendravimas su tėvu ar motina įgyvendinamas reiškia, kad bendraujama bus tokiais būdais, forma ir laiku, kurie labiausiai atitiks vaiko poreikius, atsižvelgiant į jo amžių, gyvenimo būdą, įpročius ir pan., ir norus. Vaiko noras bendrauti (nebendrauti) su vienu iš tėvų paprastai formuojasi priklausomai nuo tėvų tarpusavio santykių, kiekvieno iš jų elgesio, vaiko patirties, šgynimui ir pan., todėl teismas, vertindamas vaiko norus, turi siekti atskleisti vieną ar kitą norą lemiančius veiksnus, kurie gali turėti esminę reikšmę ir nustatant bendravimo su vaiku tvarką

(Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-16-706/2016](#), 23 punktas);

- 5) tėvų, negyvenančių kartu su vaiku, teisė bendrauti su vaiku ir dalyvauti jų auklėjant yra asmeninio pobūdžio tėvų teisė, kurią įgyvendinti galima, kai kitas iš tėvų nekludo šiam bendravimui, o pats bendravimas yra tiesioginis ir pastovus. Šios teisės įgyvendinimas reiskia ir įstatymu nustatytos tėvų pareigos bendrauti su vaiku bei dalyvauti jų auklėjant įvykdymą. Ši tėvų asmeninė teisė ir pareiga turi būti vykdoma tik vaiko interesais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. spalio 24 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-454/2014](#));
- 6) teismo sprendimo (nutarties) dėl bendravimo su vaiku tvarkos nustatymo tikslas – užtikrinti realų nepilnamečio vaiko ir skyrium gyvenančio tėvo (motinos) kontaktą, taip užtikrinant vaiko teisę į šeimos ryšius. Atsižvelgiant į tai, ypatingą svarbą vykdant tokią sprendimą (nutartį) įgyja jame paprastai tiesiogiai neįvardyta, tačiau ne mažiau svarbi vykdymo proceso dalyvių kooperavimosi pareiga. Tinkamas teismo sprendimo (nutarties) dėl bendravimo su vaiku tvarkos vykdymas apima ne tik susilaikymą nuo aktyvių veiksmų, darančių sprendimo įvykdymą negalimą, bet ir pareigą imtis reikiamų priemonių, kad būtų realiai pasiekiamas sprendimo siektas rezultatas – vaiko ir skyrium gyvenančio tėvo (motinos) kontaktas, jų tarpusavio ryšio atkūrimas ir palaikymas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-35-969/2020](#), 19 punktas);
- 7) vaiko kompetencija priimti sprendimą, šiuo atveju – atsakyti bendrauti su skyrium gyvenančiu tėvu (motina), ir už jį atsakyti paprastai didėja su amžiumi ir vaiko branda, kai vaikas gali aiškiai apibrėžti priimamo sprendimo priežastis ir suvokti tokio sprendimo padarinius. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad skrybių atveju abu tėvai – tiek tas, su kuriuo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, tiek skyrium gyvenantis, turi dėti visas pastangas, kad vaikas jaustų bendrą ir vienodą abiejų tėvų globą ir rūpestį. Todėl siekiant vaiko tėvui turėti tiek galimą greičiau spręsti savo asmenines emocijas problemas, likusias po skrybių, kurios dažniausiai ir būna pagrindinė nesutarimų dėl vaiko bendravimo su skyrium gyvenančiu tėvu (motina) tarp tėvų priežastis. Būtent nesibaigiantys tėvų konfliktai dažniausiai lemia ir vaiko norą atsitraukti, dingti iš konflikto zonos, t. y. nebendrauti. Tačiau toks atsitraukimas neuzdiktina vaiko interesų, todėl jei nėra kitų objektyvių aplinkybių, dėl ko galėtų būti ribojamas vaiko bendravimas su skyrium gyvenančiu tėvu (motina), o tik vaiko prieštaravimas, teismas gali neatsižvelgti į vaiko nuomonę ir nustatyti, jo manymu, geriausiai vaiko poreikius ir interesus atitinkančią bendravimo su skyrium gyvenančiu tėvu (motina) tvarką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-202/2014](#)).
- 34) Plėtodama kasacinio teismo praktiką, teisėjų kolegija išskiria šiuos tėvo (motinos), negyvenančio kartu su vaiku, bendravimo su juo pagrindinius principus: 1) bendravimo tvarka turi užtikrinti geriausias vaiko interesus, 2) bendravimo tvarka turi užtikrinti saugaus, tiesioginio ir pastovaus ryšio su atskirai gyvenančiu tėvu (motina) nuolatinių palaikymą; 3) tais atvejais, kai tėvas (motina) nebendrauja ar trukdo bendrauti kitam tėvui (motinai) su vaiku, teismas gali abiem tėvams ar viaram iš jų taikyti sankcijas dėl teismo sprendimu nustatytos bendravimo tvarkos nevykdymo ar netinkamo vykdymo, jei tai geriausiai atitinka vaiko interesus; 4) tais atvejais, kai dėl vieno ar kelių priežasčių tiesioginis tėvo (motinos) ir vaiko bendravimas neatitinka geriausių vaiko interesų, turi būti užtikrintas netiesioginis, per tarpininką ar kitokios formos tėvo (motinos) ir vaiko šeiminių ryšių palaikymas; 5) teismas, nustatydamas tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarką, turi vertinti vaiko interesus išgesnėje laiko perspektyvoje, todėl net ir tuo atveju, jei dėl vieno ar kelių priežasčių vaiko bendravimas su tėvu (motina) šiuo metu gali būti komplikuoamas, teismas turi vertinti, ar bendravimo ribojimas nepakenks vaiko interesams ateityje; 6) teismas turi įvertinti, ar jo nustatoma tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarka galės būti realiai įgyvendinta, todėl tais atvejais, kai vaikas išreiškia kategorišką priešikimą bendrauti su tėvu (motina), turi būti stengiamasi nustatyti tokio priešikimo priežastis, tėvo (motinos) ir vaiko tarpusavio santykius iki sprendimo priėmimo ir jų pokytį sprendimo įvykdymo metu ir nustatyti priemones tokioms priežastims pašalinti ar sumažinti (galimai nustatant tėvo (motinos) bendravimą su vaiku per tarpininką); 7) vaikai patiria emocinę žalą ne tik dėl nuolat besitęsiančių tėvų konfliktų, bet ir dėl jiems, jų nuomonės svarbai priimančios už atsakomybę už bendravimo tvarkos (ne)vykdymą, todėl teismas turi siekti išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp vaiko nuomonės ir norų svarbos vertinimo bei vaiko prigimtinio intereso užmegzti glaudesnį ryšį su kartu negyvenančiu tėvu (motina), jį saugoti ir plėtoti.
- 35) Teisėjų kolegija pažymi, kad tėvų priešprieša vykdanat atskirai gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarką dažnai yra itin sunkias pasekmes vaikui, pavyzdžiui, kartu su vaiku gyvenantis tėvas (motina), rodydamas vaikai begalinę šilumą, iš tikrųjų siekia, kad vaikas tapstų visiškai lojais jam, o atskirai gyvenantis tėvas (motina), siekdamas būti neatstutamas, vengia drausninių vaiką, taigi vaikas gali likti be būtinio suaugusiųjų vedimo, o tai gali lėmti vaiko nepagarbą, manipuliatyvų elgesį ateityje. Jei dėl nuolat kylančių priešpriešų atskirai gyvenantis tėvas (motina) galiausiai nuostoja bendrauti su vaiku arba, kaip ir nagrinėjamoje byloje, beatodairiškai nuolat reikalauja maksimalaus vaiko dėmesio jam (jai), ne visada atsižvelgdamas į vaiko norus, baimes ir pan. ar bent jau stengdamasis juos išgirsti ir suprasti, vaikas išgesnėje laiko perspektyvoje gali jaustis paliktas, atstūnatas, nesvarbus, turėti mažą svarbę, todėl tėvai, siekiant tinkamai įgyvendinti tėvų valdžią ir užtikrinti vaiko teises, turi stengtis ieškoti sutarimo ir geriausio būdo vaikui bendrauti su atskirai gyvenančiu tėvu (motina).
- 36) Teisėjų kolegija pabrėžia, kad atskirai gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarka turi būti vykdoma, tačiau ji turi būti vykdoma ne tik formaliai, bet ir pagal ja siekiamus tikslus išlaikyti sveikus, saugius atskirai gyvenančio tėvo (motinos) ir vaiko šeiminius ryšius. Todėl, esant poreikiui, tėvai bendru sutarimu gali keisti teismo sprendimu nustatytą atskirai gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarką, o esant nesutarimui arba kreipis į teismą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, bendravimo tvarkos pakeitimo, arba, kaip yra šiuo atveju, kreipis dėl sankcijų už teismo sprendimo nevykdymą įvykdymą. Tiek vieną, tiek kitą prašymą nagrinėjantis teismas turi galimybę įvertinti, ar tėvo (motinos) nuostatai dėl teismo sprendimu nustatytos atskirai gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkos vykdymo buvo pagrįsti ir yra pakankamas pagrindas taikyti pirmiau nurodytas priemones.
- 37) Nagrinėjama atveju nustatyta, kad šalių tarpusavio santykiai yra itin konfliktiški, o tai neigiamai veikia ir vaiko nuomonę apie bendravimą su atskirai gyvenančiu tėvu. Ginčo laikotarpį išieškotojų nebuvo keista susitikti su vaiku ir bendrauti, kaip nustatyta teismo sprendime, nes skolininkė, esant tokiai neapibrėžtai situacijai, dėl kurios pirmą kartą buvo paskelbtas karantinas visoje Lietuvoje, turėjo abejonų, ar dukters tiesioginis bendravimas su tėvu yra saugus ir nesukels rizikos ne tik jai pačiai, bet ir jos namų ūkį įsisiuntis kitiems asmenims – broliui, seneliams. Kaip pažymėta šios nutarties 36 punkte, bendravimo tvarka turi būti vykdoma, tačiau atsižvelgiant į geriausias vaiko interesus, todėl, vienam iš tėvų vienašališkai pakeitus teismo sprendimu nustatytos bendravimo tvarkos vykdymo eigą, teismas turėjo įvertinti, ar šiuo atveju skolininkė turėjo pakankamą pagrindą laikinai pakeisti tokią bendravimo tvarką. Nagrinėjama atveju teismas vertino tik abstraktias aplinkybes, neatsižvelgdamas į teisinį reguliavimą, leidžiantį roboti asmeni teise, šiuo atveju vaikui ir kartu negyvenančio tėvo teisė bendrauti, karantino metu. Teisėjų kolegija šios nutarties 30 punkte nurodė, kad šiuo atveju nenustatytas pakankamas pagrindas motinai roboti dukters bendravimą su tėvu, tačiau byloje nustatyta, kad skolininkė, siekdamas tinkamai įgyvendinti tėvų valdžią, siūlė kitas galimas bendravimo su vaiku formas, tačiau išieškotojas, tėvas, griežtai atsakė jas svarstyti. Taigi šiuo atveju teisėjų kolegija konstatuoja, kad nors skolininkė laikinai ir nevykdė vaiko bendravimo su išieškotojo tvarkos, kaip nustatyta, tačiau išieškotojas taip pat nepakankamai kooperavosi, siekdamas palaikyti saugų santykį su vaiku, su kuriuo buvo nustatyta atitinkama bendravimo tvarka. Skolininkė ir išieškotojas galėjo susitarti dėl galimo laikino bendravimo su vaiku apribojimo sąlygų, pavyzdžiui, kad vaikas su tėvu šiepa pasivaikšiotų į lauką, susitinka virtualiai, kalbasi telefonu, vyksta pas tėvą su paklyme, jei nėra šios nutarties 29 punkte nurodytų aplinkybių, ir pan., tačiau tiek vienai, tiek kitai pusei esant itin priešiškoms, jų bendradarbiavimas tapo šmeižia įmanomas. Atitinkamai konstatuodami, kad abu tėvai netinkamai užtikrina vaiko teises, atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamoje byloje sprendžiamas sankcijos skolininkei už teismo sprendimu nustatytos atskirai gyvenančio tėvo bendravimo su vaiku tvarkos nevykdymą klausimas, dėl jo bus pasisakoma toliau šioje nutartyje.

Dėl sankcijos už teismo sprendimu nustatytos bendravimo tvarkos nevykdymą skyrimo

- 38) Teismo sprendimų vykdymas yra baigiamoji teismo proceso stadija, kurios metu sprendimas realizuojamas, o išieškotojas ir skolininkas realiai patiria teisinius ir turinius teismo sprendimo padarinius. Vykdymo procesą, jo eigą, galimus atlikti vykdymo proceso dalyvių veiksmus reglamentuoja [CPK](#). Sprendimų vykdymo instrukcija ir kiti norminiai teisės aktai ([CPK](#) 1 straipsnio 1 dalis, 583 straipsnio 1 dalis). Vykdymo procesas yra grandžiamas bendraisiais teisiniais teisėjumi, interesu derinio ir proporcingumo principais.
- 39) Antstolis – tai valstybės įgaliotas asmuo, kuriam valstybė suteikia, be kitų, vykdomųjų dokumentų vykdymo funkciją (Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 2 straipsnio 1 dalis, 21 straipsnio 1 dalis). [CPK](#) 634 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta antstolio pareiga savo iniciatyva įintis visų teisėtų priemonių, kad sprendimas būtų kuo greičiau ir realiai įvykdytas, ir aktyviai padėti šalims ginti jų teises bei įstatymų saugomus interesus. Antstoliui, atlikdami savo funkcijas, privalo vadovautis antstolio veiklos teisėjumi, kooperacijos ir demokratiškumo, taip pat civilinio proceso principais; vykdydami vykdomuosius dokumentus, teisėjumi priemonėmis užtikrinti išieškotojo interesų gynbą, nepažeiddami kitų vykdomo proceso dalyvių teisių bei teisėtų interesų; vadovautis įstatymais ir kitais teisės aktais (žr. Antstolių įstatymo 3 straipsnio 1, 2 dalis).
- 40) Antstoliui, be kita ko, taikytinas profesinio rūpestingumo standartas, kuris suponuoja, kad rūpestingas antstolis turi būti aktyvus vykdomo procese, reaguoti į vykdomo kliūtvienų ir dėti visas reikiamas protingas pastangas tam, kad jie būtų pašalinti (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugsėjo 22 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-479-248/2015](#)). Todėl kai atliekant vykdomo veiksmus paaiškėja geresnis būdas užtikrinti vykdomo proceso dalyvių interesus, tiek jie, tiek jų teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinantis antstolis turi veikti vadovaudamiesi vykdomo teisės normų sisteminio aiškinimu ir teisės principais, taip, kad vykdomo proceso dalyvių interesai būtų užtikrinti esamoje situacijoje maksimaliai geriausi būdu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 18 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-85-403/2020](#), 20, 21 punktai).
- 41) Vykdomo proceso metu kylančius klausimus antstolis išsprendžia motyvuotu patarkymu ([CPK](#) 613 straipsnis). Siekiant užtikrinti antstoliui atliekamų veiksmų teisėtumą, suinteresuotam asmeniui, manančiam, kad antstolio veiksmas ar atsisakymas juos atlikti pažeidžia teises ar įstatymų saugomus interesus, suteikta teisė apskusti antstolio procesinius veiksmus arba atsisakymą atlikti procesinius veiksmus ([CPK](#) 510 straipsnis).
- 42) Pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos 25 punktą, vykdanat nepilninio pobūdžio teismo sprendimus, kuriuose nurodyti veiksmas susiję su nepilnamečiu asmeniu (vaiku), kai skolininkas per teismo sprendime arba antstolio raginime nustatytą terminą sprendimo neįvykdo, antstolis kreipiasi į vaiko gyvenamosios vietos valstybinę būdos užtikrinimo instituciją dėl turimos informacijos pateikimo. Priekais antstolis su valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovu aptaria sprendimo vykdymo priemonių pobūdį ir jų vykdomą tvarką. Išnagrinėjus turiną medžiagą antstolis priima patarkymą dėl sprendimo vykdymo tvarkos. Šis patarkymas ne vėliau kaip kitą darbo dieną siunčiamas proceso šalims ir valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai. Jeigu skolininkas neįvykdo antstolio patarkymo dėl sprendimo vykdymo tvarkos, antstolis surašo sprendimą, įpareigojantį skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, neįvykdyto akto ir kreipiasi į teismą [CPK](#) 771 straipsnyje nustatyta tvarka.
- 43) [CPK](#) 771 straipsnyje reglamentuojamas sprendimą, įpareigojantį skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nesustijusius su turto ar lėšų perdavimu, neįvykdomo pasekmės. Pagal [CPK 771 straipsnio](#) 6 dalį teismas, nustatęs, kad skolininkas sprendimo arba privalomojo nurodymo neįvykdė, gali jam skirti iki trijų šimtų eurų baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti sprendimą arba privalomąjį nurodymą dieną išieškotojo naudai.
- 44) Kasacinis teismas yra nurodęs, kad teismas, [CPK 771 straipsnio](#) 6 dalies nustatyta tvarka priimdamas nutartį taikyti skolininkui sprendimo neįvykdomo pasekmes, išnagrinėja aplinkybes, ar sprendimas (ne)įvykdytas, taip pat patikrina, ar nėra aplinkybių, kurios sudarytų pagrindą atleisti skolininką nuo paskirtos baudos ar kitokių neįvykdomo pasekmių taikymo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-315-684/2019](#), 33 punktas).
- 45) Be kita ko, kasacinis teismas yra nurodęs, kad [CPK 771 straipsnio](#) nustatyta tvarka bauda skolininkui už sprendimą, įpareigojantį atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, ir privalomųjų nurodymų neįvykdymą teismo skiriama kaltės pagrindui. Tenkinti antstolio pareiskimą dėl baudos skyrimo skolininkui tokiu atveju teismas turėtų tik nustatęs, kad sprendimas, įpareigojantis skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, ar privalomasis nurodymas neįvykdytas dėl skolininko kaltės, t. y. nėra objektyvių priežasčių, nepriklausančių nuo skolininko, lemiančių tokią neįvykdymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. sausio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-168-695/2021](#), 25 punktas).
- 46) Pasisakydamas dėl [CPK 771 straipsnio](#) taikymo bylose dėl teismo sprendimu nustatytos atskirai gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkos nevykdymo, kasacinis teismas yra nurodęs, kad sprendimą, įpareigojantį skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, neįvykdomo akto surašymas surašo ir teismui perduoda tik nustatęs esant pakankamai objektyvių duomenų apie teismo sprendimo (nutarties) dėl skyrium gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkos neįvykdymą. Tai reiskia, kad antstolis, perduodamas teismui spresti klausimą dėl tokio teismo sprendimo (nutarties) neįvykdymo, akte turi nurodyti, kokias konkrečias tėvo (motinos) veiksmas (neveikimą) pasireiškė teismo sprendimo (nutarties) neįvykdymas ir kokios aplinkybės (rodymai), antstolio vertinimu, patvirtina šios veiksmas (neveikimą). Teismas, sprendžiamas sprendimo (nutarties) neįvykdymo klausimą pagal [CPK 771 straipsnio](#) 6 dalį, be kita ko, patikrina, ar byloje surinkta pakankamai įrodymų, patvirtinančių akte nurodytus konkrečius tėvo (motinos) veiksmus (neveikimą), kuriais pasireiškė teismo sprendimo (nutarties) neįvykdymas. Tokios bylos nagrinėjimo dalykas yra antstolio surašytame akte nurodyti tėvo (motinos) veiksmas (neveikimas), t. y. jų egzistavimas ir įtaka sprendime (nutartyje) nustatytai skyrium gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkai. Kitai, akte nenurodyti tėvo (motinos) veiksmas (neveikimas) nesudaro pagrindo taikyti sankciją pagal [CPK 771 straipsnio](#) 6 dalį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-35-969/2020](#), 23 punktas).
- 47) Nagrinėjama atveju ginčas, be kita ko, kilo ir dėl antstolio veiksmų teisėjumi, t. y. antstolė, gavusi tris išieškotojo kreipinimus (2020 m. kovo 26 d., 2020 m. balandžio 1 d., 2020 m. balandžio 3 d.) dėl teismo sprendimu nustatytos bendravimo su vaiku tvarkos neįvykdymo, 2020 m. balandžio 6 d. pirmo patarkymą, kurio praše skolininkė nurodyti priežastis, dėl kurių ji atsisako leisti dukteriai bendrauti su atskirai gyvenančiu tėvu. Taip pat antstolė kreipėsi į valstybinę vaiko teisių apsaugos instituciją, kad ši pateiktų nuomonę apie susidarę situaciją. 2020 m. balandžio 9 d., 2020 m. balandžio 14 d., 2020 m. balandžio 18 m., 2020 m. balandžio 20 d. bei 2020 m. balandžio 23 d. išieškotojas ir toliau teikė antstolėi pranešimus apie neįvykdymą teismo sprendimu nustatyta bendravimo su vaiku tvarką. Pažymėtina, kad kai antstolė telefonu susisiektė su skolininke, ši paaiškino, kad negali leisti susitikti dukteriai su tėvu dėl šalje nustatyto karantino, tačiau valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai nurodė, kad karantinas apskritai neturėtų būti priežastis roboti bendravimą su vaiku. 2020 m. balandžio 24 d. antstolė surašė sprendimą neįvykdyto akto ir 2020 m. balandžio 27 d. kreipėsi į teismą dėl baudos [CPK 771 straipsnio](#) 6 dalies pagrindu skolininkei skyrimo. Bylą nagrinėję teismas nusprendė, kad antstolė, patarkymą nenustačius konkretaus termino informacijai pateikti, negalėjo surašyti sprendimų neįvykdomo akto nesulaukusi skolininkės atsakymo per [CPK](#) 510 ir 512 straipsnius įtvirtintu 20 dienų terminu, skirtą antstolio veiksmams apskusti. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad šis teismų išvada yra nepagrįsta.
- 48) Kaip nurodyta pirmiau, antstolis yra teismo sprendimo (nutarties) vykdymą kontroliuojantis valstybės įgaliotas asmuo. Jis turi siekti kiek galima greičiau tinkamai įvykdyti teismo sprendimą ir taip užtikrinti išieškotojo interesus. Taigi pirmiausiai antstolis yra saistomas teismo sprendimu (nutartimi) nustatyti įpareigojanti skolininkui vykdyti. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad skolininkui gali būti ne tik tėvas (motina), su kuriuo gyvena vaikas ir kuris turi sudaryti sąlygas vaikui bendrauti su atskirai gyvenančiu tėvu (motina), bet ir tėvas (motina), gyvenantis atskirai ir nebendruojantis su vaiku. Tuo atveju, kai teismo sprendimas dėl atskirai gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkos nėra vykdomas, antstolis turi dėti pastangas pašalinti tokio neįvykdymo priežastis. Tam jis kreipiasi į valstybinę vaiko teisių apsaugos instituciją, taip pat gali įtraukti psichologą dalyvauti teismo sprendimo vykdymo procese. Vis dėlto bet koks antstolio veiksmas nėra savišalikiškas, jis turi būti atliekamas siekiant pagrindinio tikslo – teismo sprendimo (nutarties) tinkamo vykdymo. Šeimos ginčuose, kaip pažymėta pirmiau, itin svarbus yra tėvo ir motinos bendradarbiavimas ne tik tarpusavyje, bet ir su atitinkamomis institucijomis, taip pat ir su teismo sprendimą vykdančiu antstoliu. Taigi tuo atveju, kai antstolis turi pakankamai duomenų pagrįstai spresti, kad teismo sprendimu nustatyta atskirai gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarka yra neįvykdoma ir nėra duomenų, kad tėvas (motina) ar vaikas negalėtų bendrauti dėl objektyvių priežasčių, pavyzdžiui, ligos, įsivymų ar saugaus gyvenimo priemonių karantino metu taikymo (kad nurodyta šios nutarties 28–29 punktuose), antstolis nėra įpareigotas parengti raginimą vykdyti sprendimą, nes tai dar labiau viltų jų vykdomo galimybę. Patarkymas dėl informacijos pateikimo yra veiksmas, skirtas duomenimis surinkti, bet jei antstolis turi pakankamai duomenų dėl teismo sprendimo neįvykdymo, jis nėra įpareigotas laukti dvidešimt dienų (antstolio veiksmas apskundimo terminą), kad galėtų parengti sprendimo neįvykdymo akto. Tam tikrais atvejais kreipimasis dėl sankcijos už teismo sprendimu nustatytos bendravimo tvarkos neįvykdymą taikymo gali būti viena geriausių priemonių, kad būtų pašalintos klūtys vykdyti teismo sprendimą. Taip pat tai gali būti priemonė, leidžianti pateisinti buvusį teismo sprendimo neįvykdymą (žr. šios nutarties 36 punktą).
- 49) Be kita ko, teisėjų kolegija pažymi, kad sprendimo neįvykdymo akto surašymas nepašalina asmens teisės skusti antstolio veiksmus, tačiau, esant antstolio patarkymui dėl informacijos pateikimo, tokio antstolio veiksmo apskundimas būtų beakusis. Taigi antstoliui kreipusis į teismą [CPK 771 straipsnio](#) 6 dalies pagrindu, teismas turi pareigą išklausti abi šalis, įvertinti pateiktus duomenis ir nustatyti priežastis, dėl kurių buvo neįvykdomas teismo sprendimas, ir nustatyti skolininko kaltę (žr. šios nutarties 44–46 punktus). Tik tokiu atveju galimas sankcijos – baudos už teismo sprendimu nustatytos bendravimo tvarkos neįvykdymą – skyrimas.
- 50) Nagrinėjama atveju nustatyta, kad skolininkė neturėjo pagrindo neleisti tėvui susitikti su dukterimi (žr. šios nutarties 30–31 punktus), todėl negalėjo vienašališkai keisti ir teismo sprendimu nustatytos vaiko bendravimo su atskirai gyvenančiu tėvu tvarkos vykdymo, tačiau išieškotojas, neatsižvelgdamas į susiklosčiusią situaciją, kai pirmo karantino metu nebuvo žinoma, kokios priemonės yra tinkamos, siekiant apsaugoti nuo viruso plitimo, be pakankamo pagrindo atsisakė net svarstyti galimą laikiną bendravimo su vaiku formos pakeitimą ar galimybę pasikeisti dienomis.
- 51) Kasacinis teismas yra nurodęs, kad abiejų ar vieno iš tėvų nebendradarbiavimas (nesikoperavimas) ar nepakankamas bendradarbiavimas vykdanat teismo sprendimu (nutartimi) patvirtintą bendravimo tvarką aplinkybė gali būti teisiskai reikšmingas sprendžiant dėl poveikio priemonių taikymo tėvų atžalvijo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-35-969/2020](#), 36 punktas).
- 52) Kasacinio teismo praktikoje nurodyta, kad įstatymų leidėjas suteikė diskreciją teismui, nustatydami, jog skolininkas neįvykdė teismo sprendimo, kiekvieną konkrečią atveju nustatyti skiriamos baudos dydį, kuris ribojamas tik maksimalia suma. Tai reiskia, kad teismas, priimdamas baudos dydį, nesaistomas jokių konkrečių įstatyme įtvirtintų nuostatų ar kriterijų. Tokiu atveju teismas privalo vadovautis bendraisiais [CPK](#) taikymo principais – aiškdomas ir taikydamas įstatymus ir kitus teisės aktus, priklaudo valdovautis teisingumo, sąžiningumo ir protingumo principais ([CPK](#) 3 straipsnio 1 dalis). Teismas taip pat turi atsižvelgti į ginčo šalių teisių santykį priginti, kulpas padarinius dėl teismo sprendimo neįvykdymo, jų poveikį išieškotojo ir visuomenės interesams, kokiomis vertybėmis ir kokiu mastu nutarties neįvykdymas darė įtaką ir kaip tai paveiktė skolininko ir išieškotojo turinius interesus, ir kt. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. spalio 23 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-199-248/2017](#), ... punktas). Baudos skyrimo tikslas – paskatinti skolininką vykdyti antstolio reikalavimą, o ne jį nubasti, todėl teismas, svarstydamas baudos dydį už teisinį pažeidimą (neįvykdymą), gali modeliuoti, kaip veiksmingai nustatomas baudos dydis padėtų paskatinti operatyviau vykdyti antstolio reikalavimą. Tačiau už sprendimą, įpareigojantį skolininką atlikti arba

nutraukti tam tikrus veiksmus, neįvykdymą [CPK 771 straipsnio](#) 6 dalyje nustatyta bauda atlieka kompensavimo funkciją, nes skiriama išieškotojo naudai kaip satisfakcija dėl laiku neįvykdytos prievolės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. spalio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-454/2009](#); 2012 m. lapkričio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-513/2012](#)).

53. Nagrinėjamu atveju antstolė prašė skolininkei skirti iki 300 Eur baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti teismo sprendimą dieną išieškotojo naudai, tačiau teisėjų kolegija, atsižvelgdama į išdėstytus argumentus ir į abiejų šalių bendradarbiavimo trūkumą, konstatuoja, kad šiuo atveju skolininkei už teismo sprendimų nustatytos bendravimo su vaiku tvarkos neįvykdymą yra pagrindas skirti vienkartinę 100 Eur baudą išieškotojo naudai. Teisėjų kolegijos vertinimu, tokio dydžio bauda yra adekvati padarytam pažeidimui ir leisianti pasiekti sankcijos skyrimo tikslus. Taip pat teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad vaiko teisės bendrauti su abiem tėvais užtikrinimas priklauso nuo abiejų tėvų geranoriškumo ir pastangų ieškoti sprendimo, kuris geriausiai atitiktų legalią vaiko interesus.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 4 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi, 771 straipsnio 6 dalimi,

nutaria:

Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 20 d. nutartį ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. birželio 10 d. nutartį panaikinti ir priimti naują sprendimą – antstolės I. B. prašymą tenkinti iš dalies.

Skirti skolininkei R. K. (a. k. *duomenys neskelbtini*) vienkartinę 100 (vieno šimto) Eur baudą už teismo sprendimo neįvykdymą išieškotojo R. K. (a. k. *duomenys neskelbtini*) naudai.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjos Alė Bukaviniė

Danguolė Bublėnė

Dalia Vasarienė